

Sygn. akt: III U 584/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 maja 2014r. w O.

sprawy z odwołania N. Z. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania N. Z. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 13.03.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje N. Z. (1) prawo do renty socjalnej na okres od 01.12.2012r. do 30.11.2014r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

N. Z. (1) złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13.03.2013r., nr (...), odmawiającej jej prawa do renty socjalnej. Wniosła o przyznanie jej tego świadczenia. W uzasadnieniu wskazała, że tylko dzięki pomocy rodziców ukończyła gimnazjum o obniżonym poziomie nauczania, dlatego jej poziom wykształcenia i stan zdrowia powoduje brak zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zarówno Lekarz Orzecznik ZUS, jak i Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy, dlatego nie spełnia warunków do przyznania jej prawa do renty socjalnej.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

N. Z. (1) (ur. (...)) w dniu 13.12.2012r. złożyła w ZUS wniosek o rentę socjalną. W związku z powyższym została skierowana na badania lekarskie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 04.02.2013r. stwierdził, że

odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Również Komisja Lekarska ZUS, po rozpoznaniu sprzeciwu N. Z. (1), orzeczeniem z dnia 28.02.2013r. ustaliła, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy. Na podstawie powyższych orzeczeń ZUS wydał zaskarżoną decyzję z dnia 13.03.2013r.

W ocenie Sądu odwołanie N. Z. (1) jest zasadne.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (t.j. Dz.U.2013.982) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Zgodnie z art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Skuteczność odwołania N. Z. (2) była uzależniona od ustalenia, czy jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące tą niezdolnością, powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej.

W aktach rentowych odwołującej się nr (...) znajduje się Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 06.10.2010r., z którego wynika, że N. Z. (1) od 2 lutego 1995r. zaliczana została do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (k. 3 a.r.).

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy odwołującej Sąd postanowieniem z dnia 14.04.2013r. dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychologii, psychiatrii, neurologii, okulistyki i onkologii.

Odwołująca została zbadana przez biegłe sądowe w dniu 18.05.2013r.

W opinii z dnia 18.05.2013r. biegłe z zakresu: psychiatrii M. F., psychologii H. P., neurologii M. B., okulistyki B. M. i onkologii M. O. rozpoznały u odwołującej: przebyte leczenie chemioterapią guza obszaru środkowego mózgu, zaniki nerwów wzrokowych, zez zbieżny oka lewego, praktyczną jednooczność, duże niedowidzenie oka lewego, obserwację w kierunku organicznych zaburzeń nastroju o nieznacznym nasileniu, upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Biegłe wskazały, że ich zdaniem N. Z. (1) nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

W uzasadnieniu biegłe wskazały, że stopień upośledzenia funkcji organizmu spowodowany schorzeniami ocenianymi przez biegłych, nie uzasadnia orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. U odwołującej w 7 miesiącu życia (1995r.) rozpoznano nowotwór złośliwy obszaru środkowego mózgu, przez 2 lata była leczona chth wg schematu (...). Od 1997r. jest bez cech nawrotu choroby, nadal pod kontrolą Poradni Onkologicznej w O.. W latach 2000, 2005 - leczona była z powodu przedwczesnego dojrzewania płciowego. O. stwierdzono zaniki nerwów wzrokowych obu oczu i praktyczną jednooczność, ślepotę oka lewego, dlatego konieczna jest korekcja szklami pod kontrolą Poradni Okulistycznej. Biegłe wskazały, że od początku rozwój umysłowy odwołującej zdeterminowany był przewlekłą chorobą i przebiegał z opóźnieniem. W okresie rozpoczęcia nauki szkolnej badaniem w Poradni P.-Pedagogicznej stwierdzono upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Badana ukończyła SP i Gimnazjum o obniżonym poziomie nauczania. Obecnie uczy się w normalnym trybie nauczania w (...) (k. 13 – 17 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniosła odwołująca. Na rozprawie w dniu 18.09.2013r. podała, że uczy się w szkole zawodowej o kierunku cukiernik, otrzymuje same dwójce. Na zajęcia i z powrotem dowozi ją matka, gdyż odwołująca ma problemy z kręgosłupem. Na praktykach nic nie robi, tylko stoi i się przygląda. (k. 29 a.s.). Pełnomocnik odwołującej – matka, dodatkowo wskazała, że córka cierpi na skrzywienie kręgosłupa, ma zastawkę neurologiczną

wodogłowia, bóle głowy, pogarszający się wzrok. Pełnomocnik złożyła też zaświadczenie o stanie zdrowia odwołującej się, wynik badania RTG oraz badania okulistyczne z dnia 06.06.2013r. (k. 28 a.s.).

Mając powyższe na względzie Sąd dopuścił ponownie dowód z opinii biegłych z zakresu okulistyki i neurologii celem wskazania, czy dokumenty złożone na rozprawie mogą stanowić podstawę do stwierdzenia, czy odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy.

N. Z. (1) została ponownie zbadana przez biegłych sądowych w dniu 15.01.2014r.

Biegli z zakresu neurologii R. P. i okulistyki I. B. w opinii z dnia 24.01.2014r. wskazali, że u odwołującej występują: guz mózgu, zanik nerwu II oka lewego, zez zbieżny oka lewego i praktyczną ślepotę oka lewego. Biegli stwierdzili, że N. Z. (1) jest całkowicie niezdolna do pracy na dwa lata.

W uzasadnieniu wskazali, że N. Z. (1) jest po leczeniu onkologicznym nowotworu złośliwego obszaru środkowego czaszki powikłanego ostrym wodogłowiem wewnętrznym - leczonym operacyjnie. Schorzenie onkologiczne przyczyniło się do zaniku nerwu wzrokowego i ślepoty oka lewego, wystąpienia przedwczesnego dojrzewania płciowego oraz opóźnienia rozwoju psychoruchowego. Aktualnie badaniem stwierdza się ślepotę oka lewego z zezem zbieżnym, zaburzenia czucia w obrębie prawej kończyny dolnej. Biegli wskazali, że badana skarży się na zaburzenia pamięci, ma problemy z nauką. Zdaniem biegłych aktualny nasilenie schorzenia neurologicznego i okulistycznego powoduje całkowitą niezdolność do pracy – guz mózgu nieoperacyjny, nie rokuje wyleczenia ani poprawy stanu zdrowia, a osoby z nieoperacyjnym guzem pnia mózgu nie można traktować jako zdolnej do pracy. Biegli wskazali też, że dostarczony na rozprawie wynik badania RTG kręgosłupa potwierdza jego skrzywienie, pozostaje jednak bez wpływu na wydaną opinię (k. 54 a.s.).

Organ rentowy w piśmie z dnia 19.03.2014r. wskazał, że jego zdaniem w sprawie zaszły nowe okoliczności – a mianowicie w postępowaniu przed organem rentowym odwołująca nie przedstawiła aktualnego badania okulistycznego. ZUS wskazał na treść art. 477¹⁴ § 4 k.pc., według którego w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie (k. 67 a.s.). W konkluzji ZUS wniósł o zastosowanie tego przepisu.

Oceniając ten wniosek Sąd uznał jednak, że w sprawie nie zaszły żadne nowe okoliczności dotyczące stanu zdrowia N. Z. (1), dlatego odwołanie można oceniać można merytorycznie. Zdaniem Sądu fakt złożenia badania okulistycznego nie jest nową okolicznością, gdyż nie stwierdza nowego schorzenia ani pogorszenia już istniejącego. Ślepotą oka lewego została bowiem uwzględniona zarówno w zaświadczeniu składanym przy wniosku o rentę socjalną, jak i w opinii lekarza orzecznika ZUS z dnia 28.02.2013r., i Komisji z dnia 04.02.2013r. (dokumentacja orzecznicza – lekarska, t. I akt ZUS k. 1, 19v, 21v), wobec czego nie zachodzą przesłanki z art. 477¹⁴ § 4 k.pc.

Oceniając merytorycznie odwołanie Sąd oceniał opinie biegłych lekarzy.

W niniejszej sprawie wydano dwie odmienne opinie: z dnia 18.05.2013r. przez biegłych: psychiatrę M. F., psychologa H. P. neurologa M. B., okulistę B. M. i onkologa M. O. (nie stwierdzających całkowitej niezdolności do pracy) oraz z dnia 24.01.2014r. przez neurologa R. P. i okulistę I. B. (stwierdzających całkowitą niezdolność do pracy).

W ocenie Sądu należało podzielić w całości wnioski zawarte w opinii wydanej przez biegłych z zakresu neurologii R. P. i okulistyki I. B.. Opinia została bowiem wydana po przeprowadzeniu szczegółowego badania przedmiotowego odwołującej się i analizie całości dokumentacji medycznej – w tym złożonej na rozprawie w dniu 18.09.2013r.:

badania RTG kręgosłupa, badania oka i zaświadczenia o stanie zdrowia z dnia 01.07.2013r. (k. 28 a.s.) oraz została wyczerpujący i specjalistyczny sposób uzasadniona. Biegli uwzględnili rodzaj występujących u N. Z. (1) schorzeń i fakt i negatywnego wpływu na jej rozwój psychoruchowy już od 7 miesiąca życia. Odwołująca cierpi na schorzenie wzroku, przy czym widzi tylko na prawe oko, cierpi też na upośledzenie umysłowe i nieoperacyjny guz mózgu. Wprawdzie guz uległ zmniejszeniu, lecz jego obecności nie można pomijać – jak słusznie zauważył drugi zespół biegłych – bowiem guz uciska na konkretne obszary mózgu, upośledzając ich działanie. Odwołująca cały czas zgłasza też zaburzenia pamięci, a istniejące u niej schorzenia należy rozważać kompleksowo. Schorzenia te powodują, iż nie może ona pracować umysłowo, gdyż wymagałoby to od niej przekwalifikowania zawodowego, obciążającego narząd wzroku. Odwołująca, pomimo uczęszczania do szkoły zawodowej o profilu cukiernika, nie ma możliwości wykonywania tej profesji, o czym świadczy nie tylko fakt zawożenia jej przez rodziców do szkoły i przywożenia, ale przede wszystkim osiągnięte przez nią oceny tj. dwójki i fakt, iż na praktykach tylko stoi i obserwuje, a sama nic nie robi, co świadczy o nie nabyciu przez nią umiejętności pracy w tym zawodzie. Powyższe okoliczności powodują, że odwołująca nie ma zdolności do jakiegokolwiek zatrudnienia na otwartym runku pracy.

Wskazać trzeba, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.12.2000r., II UKN 134/00, OSNP 2002/15/369). Sąd Okręgowy podziela to stanowisko.

Należy tu wskazać, że pierwszy zespół biegłych z zakresu psychiatrii, psychologii, neurologii, okulistyki i onkologii, który nie stwierdził całkowitej niezdolności do pracy, wskazał u odwołującej te same schorzenia. Uznał natomiast, że skoro odwołująca uczy się w szkole zawodowej w normalnym trybie nauczania i stwierdzony u niej guz mózgu guz jest wprawdzie nieoperacyjny, lecz uległ zmniejszeniu, to nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy. Sąd z przyczyn wskazanych wyżej, nie podziela jednak takiego stanowiska.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż miarodajna dla oceny zdolności do pracy N. Z. (1) jest opinia drugiego zespołu biegłych, sporządzona w dniu 24.01.2014r. i może ona stanowić podstawę rozstrzygnięcia. Biegli ci czasookres całkowitej niezdolności do pracy określili na 2 lata. Wprawdzie wskazali, że odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy od końca pobierania ostatniej renty socjalnej na dalsze dwa lata, lecz jest to jedynie omyłka wynikająca z ilości sporządzanych opinii dla Sądu, N. Z. (1) wcześniej nie pobierała bowiem renty. W pozostałym zakresie i we wnioskach, i w uzasadnianiu opinia odnosi się wprost do schorzeń odwołującej. Ponieważ stwierdzone u odwołującej schorzenia istnieją od dzieciństwa, w świetle w/w opinii Sąd uznał, iż jest ona całkowicie niezdolna do pracy o dnia złożenia wniosku na 2 lata, spełnia więc wymogi niezbędne do przyznania prawa renty socjalnej.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał N. Z. (1) prawo do renty socjalnej na okres od miesiąca złożenia wniosku na okres 2 lat, tj. od 01.12.2013r. do 30.11.2014r.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej się prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego co do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującej się prawa do renty już na etapie postępowania przed ZUS.

Ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie całkowitej niezdolności do pracy odwołującej i okresu jej trwania. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie całkowitej niezdolności do pracy badanej w toku postępowania przed tym organem. Dopiero postępowanie sądowe pozwoliło na ustalenie, czy N. Z. (1) jest całkowicie niezdolna do pracy i na jaki okres. W sprawie wypowiedziały się dwa zespoły

biegłych lekarzy, wydano dwie odmienne opinie. Reasumując w/w rozważania należy uznać, iż organowi rentowemu nie można przypisać odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.